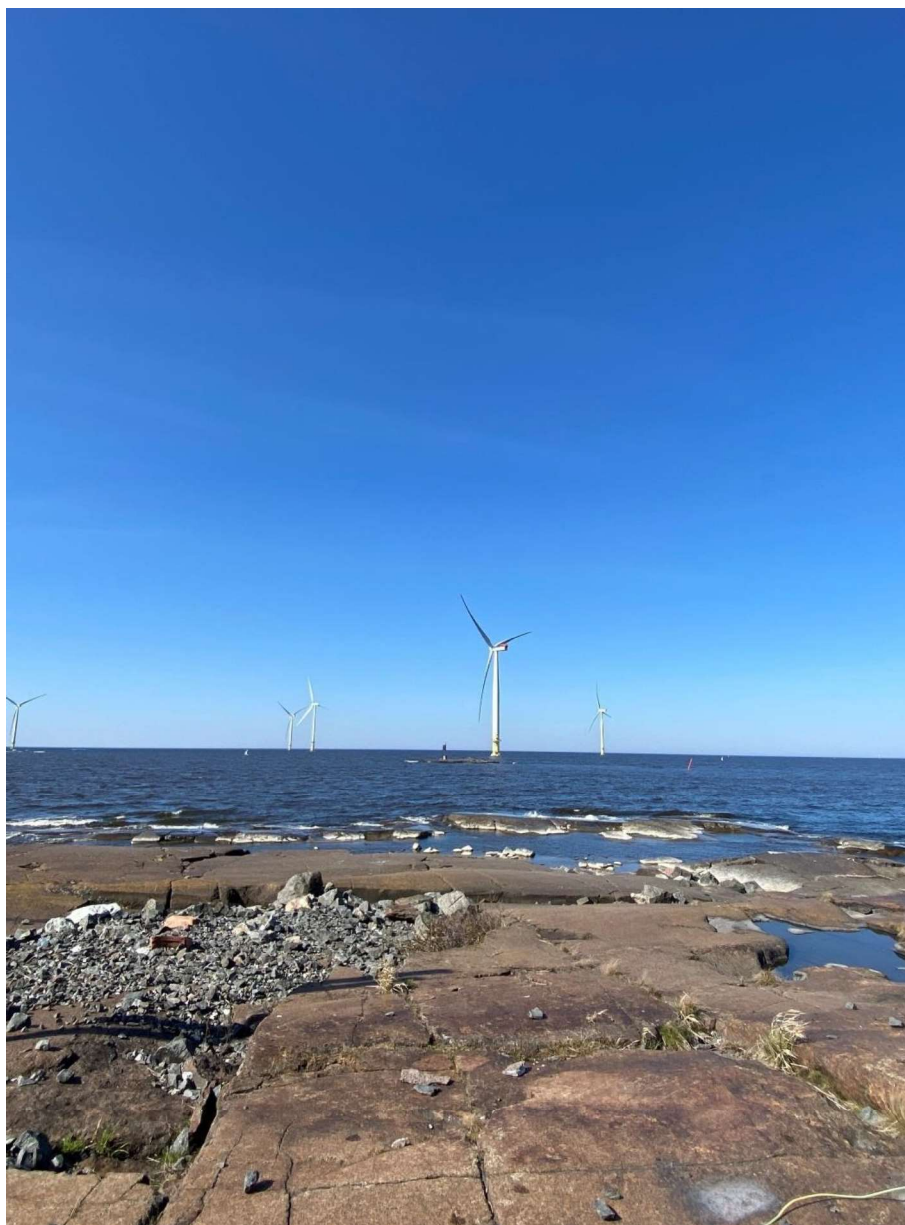

Slutrapport, Havsbaserad vindkraft i Korsnäs

Specialunderstöd: främjande av investeringsprojekt för grön omställning

VN/12988/2022

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Projektets bakgrund och mål	3
3.	Projektets parter och genomförande	9
	3.1 Projektets genomförande under 2022	9
	3.2 Projektets genomförande under 2023	10
	3.3 Projektets genomförande under 2024	19
4.	Projektets resultat	29
	4.1 Förverkligande av projektets mål	29
	4.2 Avvikelser jämfört med planerna och orsakerna till avvikelserna	30
	4.3 Eventuella förslag till ett mer omfattande utnyttjande av projektets resultat	31
	4.4 Bifogat material som projektet eventuellt producerat	31
5.	Projektets effekter	33
	5.1 Projektets inverkan på genomförandet av investeringsprojektet för grön omställning	33
6.	Ekonomisk rapport	34
7.	Rekommendationer för kommande projekt	35

1. Sammanfattning

I november 2020 godkände Korsnäs kommunstyrelse att Forststyrelsen inleder en planläggning av en havsbaserad vindkraftspark i Korsnäs, ungefär 15 kilometer utanför kusten och planlägningsavtalet godkändes av kommunstyrelsen i Korsnäs. Vattenfall valdes till Forststyrelsens projektpartner i Korsnäsprojektet i december 2022 och ett år senare blev det klart att det tidigare projektområdet utökas med ett tilläggsområde. Denna planlägningsprocess är den första av sitt slag i Korsnäs kommun och sträcker sig över en lång tidsperiod, vilket innebär att det var och är av yttersta vikt att beslutsprocessen i kommunen går till på bästa möjliga vis.

Understödet syfte var för kommunens del att kunna garantera en så tydlig och smidig planlägningsprocess som möjligt för den planerade havsvindkraftsparken i Korsnäs. Genom understödet anställdes en projektchef för att främja planläggningen, göra en jävsutredning med hjälp av utomstående experter så att inga jävssituationer uppstår, producera informationsmaterial, ordna studieresor och även ordna olika tillställningar.

Projektet har möjliggjort en ny stor planeringsprocess i en liten kommun som Korsnäs. Projektet har möjliggjort en studieresa till Tahkoluoto i Björneborg, vilket är det enda liknande projektet som finns i Finland i nuläget. Projektet har utvärderats genom olika tillståndprocesser och genom dessa har man på bästa sätt försökt säkra bästa möjliga lösningar för projektet och förena olika synpunkter från intressenter. Inom projektet har olika tillställningar och evenemang ordnats och kommunikationen mellan projektets parter har fungerat bra.

En viktig målsättning har varit en bra samverkan mellan kommunen och dess invånare och att försöka nå en acceptans kring projektet. Detta har skett genom lokala informationsmöten och evenemang, där både kommunens tjänstemän och förtroendevalda samt projektexperter från Forststyrelsen och Vattenfall deltagit och berättat om projektet samt varit öppna för diskussion och frågor. Under hela projektets gång har det varit möjligt att komma till kommundgården i Korsnäs för att ställa frågor och diskutera och möjligheten har även funnits att besöka Forststyrelsens kontor i Korsnäs som haft öppet en dag i veckan.

Korsnäs havsvindkraftsprojekt är fortfarande i början av processen eftersom bland annat Forststyrelsens internationella upphandlingsförfarande av en partner skapade en del väntetid. Valet av partner var nödvändigt innan planläggningen kunde fortsätta, vilket har lett till att myndighetshanteringen av planläggningsprocessen fortfarande är i ett tidigt skede. Utökandet av projektområdet förlängde även en del utredningar och processer.

Inför framtida projekt vore det intressant att närmare ta fasta på hur man kunde öka den lokala acceptansen för stora havsvindkraftsprojekt av detta slag, eftersom man under projektets gång kunnat lokalisera de vanligaste frågorna och farhågorna kring ett projekt som detta. Det kunde förslagsvis göras i form av invånarenkäter och diskussioner, för att kunna följa upp en eventuell ökning eller minskning av acceptansen.

2. Projektets bakgrund och mål

Korsnäs havsvindkraftsprojekt är ett banbrytande initiativ som markerar Finlands första storskaliga havsbaserade vindkraftspark på öppet hav i finskt territorialvatten och är ett steg mot att minska användningen av fossila bränslen. Projektet, som ligger vid Korsnäs utanför den finska västkusten, har en installerad kapacitet på 1,3 GW och förväntas producera omkring 5 TWh årligen.

Bakgrunden till projektet inkluderar landskapsplanen och havsområdesplanen, som har varit avgörande för att identifiera lämpliga områden för vindkraft. Forststyrelsen förvaltar på statens vägnar de allmänna, statligt ägda havsområdena innanför Finlands territorialvatten. Delar av dessa områden har valts ut som lämpade för havsbaserade vindkraftsprojekt – så kallad offshorevindkraft. Ett sådant projektområde ligger inom vattenområden som tillhör Korsnäs kommun. Korsnäsprojektet väntas bli Finlands första vindkraftsprojekt på öppet hav. Korsnäs kommun godkände Forststyrelsens planläggningsinitiativ för en havsvindkraftspark i Korsnäs i november 2020 och undersökningar för att klargöra projektets påverkan på omgivningen inleddes sommaren 2021.

Det uppskattade investeringsvärdet för vindkraftsparken är mellan 2 och 3 miljarder euro och parken förväntas tas i drift under tidigt 2030-tal. Den planerade havsvindkraftsparken är beräknad ungefär 15 kilometer utanför Korsnäs kust (från Storkorshamn). Vattendjupet och havsbottengeologin har konstaterats vara mycket väl lämpade för byggande av havsvindkraft.

Forststyrelsen har ansvarat för den inledande utvecklingen av projektet och ordnandet av en internationell konkurrensutsättning för val av den privata aktör som fortsätter projektutvecklingen, inledningsvis i ett partnerskap med Forststyrelsen. Genom en internationell auktionsprocess undertecknade Forststyrelsen i december 2022 ett avtal med Vattenfall gällande konstruktion och utveckling av Finlands första storskaliga projekt på öppet hav med isbildning. Genom detta blev Vattenfall Forststyrelsens projektpartner. Forststyrelsen valde även i slutet av år 2022 AFRY Finland Oy till planläggare av havsvindkraftsparken i Korsnäs och Korsnäs kommun har godkänt planläggaren.

Projektet i Korsnäs är även ett viktigt steg mot Finlands klimatmål och självförsörjning med energi.

I och med att den havsbaserade vindkraftparken utanför Korsnäs blev aktuellt beviljades Forststyrelsen tillstånd av statsrådet att kapitalisera och investera i projektbolaget Korsvind Ab Oy, med hemort Korsnäs, som ägs av Forststyrelsen till 100 procent. Senare har Korsvind Oy ändrats till sökande av planlägningsinitiativ på hela området i stället för Forststyrelsen. Anledningen till detta var att Forststyrelsen valde Vattenfall till projektpartner i slutet av 2022 och Vattenfall gick med som bolagspartner i Korsvind Oy. Projektets rättigheter har även överförts till bolaget. Ett uppdaterat avtal om inledande av planläggning ingicks 4.12.2023 mellan Korsnäs och partnerskapets projektutvecklingsbolag Korsvind Ab.

Forststyrelsens uppgift är att hitta lämpliga objekt för vindkraftsproduktion i statens havsområden och genom konkurrensutsättning överföra projekten och planlägga områdena till andra aktörer. De reserverade vattenområdena för vindkraftsproduktion förblir i statens ägo, varefter Forststyrelsen tar ut arrende för dessa områden. Detta bestäms på företagsekonomiska grunder och är en del av de inkomster som Forststyrelsen intäktför till staten. De havsbaserade vindkraftsparkerna ger arrendeinkomster och samfundsskatter till staten. Den kommun, där det allmänna vattenområdet är beläget, får samfundsskatt och fastighetsskatt.

Korsnäs är direkt berörd av projektutvecklingen i egenskap av den kommun på vars område projektet planeras. Projektets realisering innebär på lång sikt betydande fastighetsskatteintäkter och andra kringeffekter för kommunen. På sikt är Korsnäs kommun den planlägningsmyndighet som är behörig att planlägga projektområdet på kommunal nivå.

Korsnäs havsvindkraftsprojekt har potential att avsevärt minska växthusgasutsläppen. Med en årlig produktion på cirka 5 TWh förväntas projektet minska koldioxidutsläppen med upp till 2,5 miljoner ton per år. Detta motsvarar utsläppen från ungefär 500 000 personbilar under ett år. Det är en betydande minskning som bidrar till Finlands mål att bli koldioxidneutralt senast 2035.

Korsnäs kommun är en liten kommun med ca 2000 invånare hösten 2024. Kommunen har under perioden 2005 – 2022 jobbat framgångsrikt med att minska koldioxidutsläppen inom kommunen, den största enskilda påverkan har varit byggandet av det kommunala fjärrvärmeverket och utfasning av olja som värmekälla i alla kommunens fastigheter. Korsnäs kommuns totala utsläppsmängd enligt statistiken från hemsidan <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/> har under perioden 2005 till 2022 har minskat med 65,5 %, och trots det ligger koldioxidutsläppen per invånare över landets medeltal och rum för förbättring finns bland annat inom vägtrafik och lantbruk.

SYKE – VHG-utsläpp i kommuner

KorsnäsHinku-beräkning utan utsläppskrediter

	Total utsläppsmängd 2005(kt CO2e)	Total utsläppsmängd 2022(kt CO2e)	Förändring i utsläppen(%)	Utsläpp per invånare2005 (t CO2e)	Utsläpp per invånare2022 (t CO2e)	Förändring i utsläppenper invånare(%)
Konsumtionsel	3,9	1,6	-57,6	1,8	0,8	-53,7
Elvärme	1,4	0,7	-50,1	0,6	0,3	-45,6
Fjärrvärme	0	0	41,2	0	0	54
Oljevärme	3,8	1,6	-57,7	1,7	0,8	-53,9
Övrig värme	20,9	2,7	-87,2	9,5	1,3	-86
Industri	0,9	0,7	-20,2	0,4	0,3	-12,9
Arbetsmaskiner	1,9	1,6	-18,2	0,9	0,8	-10,7
Vägtrafik	5,1	3,9	-23,9	2,3	1,9	-17
Järnvägstrafik	0	0		0	0	
Sjötrafik	1,5	1,5	-1,3	0,7	0,7	7,6
Lantbruk	12	3,1	-73,9	5,4	1,5	-71,5
Avfallshantering	1,1	0,5	-47,8	0,5	0,3	-43,1
F-gaser	1	0,5	-53	0,4	0,2	-48,7
Utsläppskrediter	0	0		0	0	
Totalt	53,4	18,4	-65,5	24,2	9,1	-62,4
befolkning	2208	2024				

Källa: https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/#sv_kunta280

Bild 1. SYKE – VHG-utsläpp i kommuner.

Den gröna omställningen och den stora inverkan som Korsnäs Havsvindkraftspark sätter på den lokala miljön och det lokala samhället är betydande. Lokalt kan man identifiera en stor riskfaktor i form av besvär mot processen som kan leda till förseningar i myndighetsprocesserna speciellt om processen inte har genomförts rätt.

En förstående kommunal planlägningsprocess i Korsnäs är en essentiell förutsättning för vindparkens konstruktion och en nyckel i utvecklingen av projektet, eftersom projektet är det första i sitt slag inom offshorevindkraft i Finland.

I samband med undertecknandet av avtalet mellan Forststyrelsen och Vattenfall diskuterades ett eventuellt tilläggsområde som inte kunde sättas ut som ett självständigt objekt. I och med utkastet till Österbottens nya landskapsplan 2050 uppdaterades läget och storleken på projektområdet i Korsnäs och i utkastet fanns tilläggsområdet för havsvindkraftsparken i Korsnäs. Parterna valde att gå vidare med optionen om att ansluta tilläggsområdet till det tidigare projektområdet och på så vis förstora den planerade havsvindkraftsparken i Korsnäs till 27 400 hektar. Korsnäs kommun beslöt att godkänna utvidgningen av tilläggsområdet i december 2023. Syftet med utökningen av projektområdet är att öka mängden el som parken ska producera, vilket förväntas vara 7000 GWh el årligen, med en enhetseffekt på högst 25 MW. Utökningen ger även möjlighet att optimera vindturbinernas placering och havsbotten i tilläggsområdet är även bättre att bygga på. Högst 150 vindturbiner planeras till området. Tyvärr gjorde behandlingen av utökningen av området så att tidtabellen och processen försenades något och till alla delar har projektet således inte förverkligats med tanke på att kunna följa med i alla planläggningsskeden.

Elektriciteten som kommer att produceras av projektet ansluts till det redan befintliga elnätet på fastlandet. En elstation kommer att byggas i nära anslutning av landföringsplatsen och därifrån kommer elen att föras via luftledning till elstationen i Toby (Korsholm) och/eller Åback (Kristinestad). Den havsbaserade vindkraftsparken i Korsnäs kommer även att bli så stor att den inte kan samordnas med andra närliggande projekt. Program för deltagande och bedömning (PDB) och miljökonsekvensbedömningen (MKB) har varit framlagda till påseende under tiden 4.4-24.5.2024.

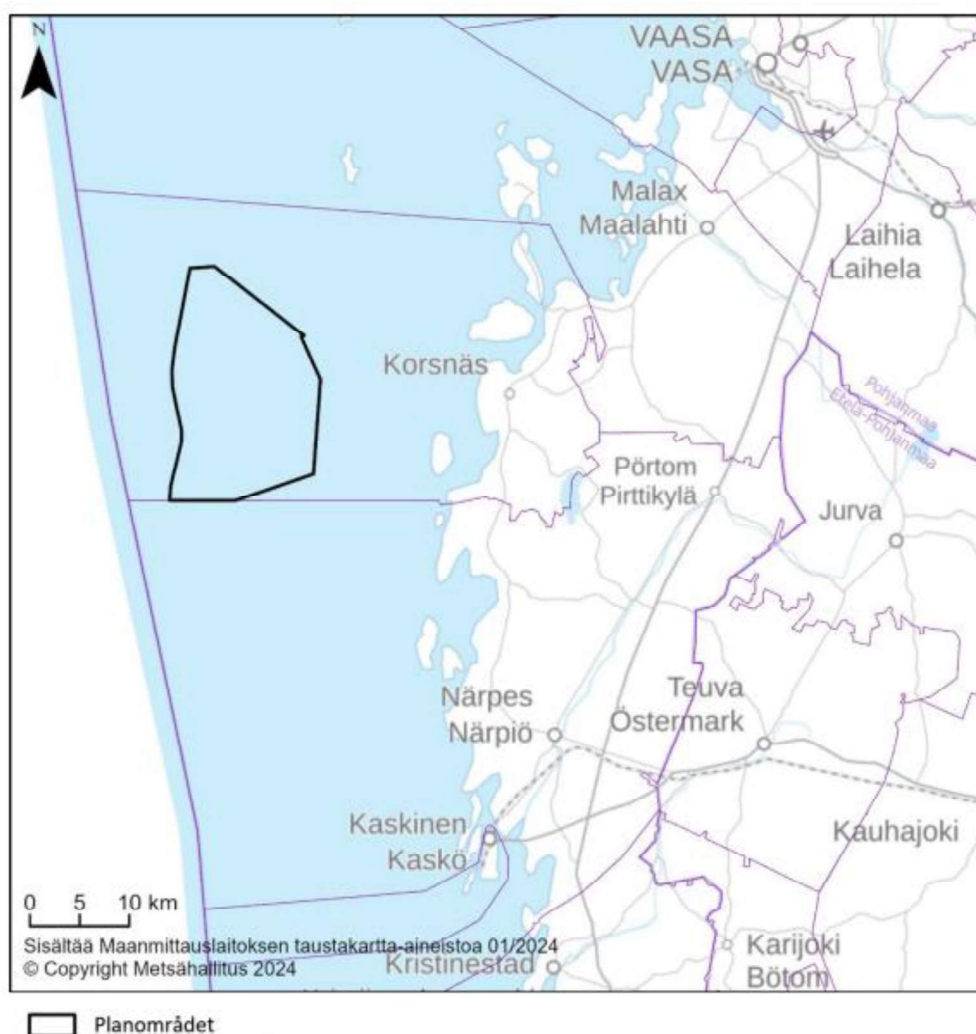

Bild 2. Kartan visar hela området som planlagts för havsvindkraftsparken i Korsnäs. (Bild: AFRY, Forststyrelsen)

Inför detta projekt bildades styrgruppen "Vindgruppen". Gruppen var bland annat med i rekryteringen av projektchef för projektet och genom denna grupp har det varit möjligt att fritt diskutera fördelar och nackdelar med havsvindkraftsprojektet och utbyta tankar och kunskap med varandra. En annan betydande sak har varit möjligheten att hålla det kommunala beslutsfattandet åtskilt och på så sätt kunna föra en tydligare planeringsprocess i offentligheten. I gruppen har vi även kunnat diskutera vad annat som ett så stort projekt i en liten kommun kan medföra och förbereda olika frågor inför andra möten med exempelvis förtroendevalda och tjänstemän i kommunen samt sakkunniga.

I Vindgruppen har följande personer deltagit:

- Anna-Lena Kronqvist, ordförande för Vindgruppen, kommunstyrelsens ordförande samt fullmäktigeledamot i Korsnäs.
- Camilla Ribacka, medlem i Vindgruppen samt kommunfullmäktiges ordförande.
- Håkan Wester, medlem i Vindgruppen samt fullmäktigeledamot i Korsnäs.
- Lars-Erik Mannfolk, medlem i Vindgruppen, fullmäktigeledamot i Korsnäs samt medlem i kommunstyrelsen.
- Amanda Åkersten, medlem i Vindgruppen, fullmäktigeledamot i Korsnäs samt andra vice ordförande i kommunstyrelsen.
- Ulf Granås/Kristoffer Bjurs, teknisk chef i Korsnäs kommun.
- Christina Båssar, kommundirektör i Korsnäs kommun.
- Emma Sand, sekreterare i Vindgruppen och projektchef för det havsbaserade vindkraftsprojektet och Möjligheternas Korsnäs.

Målet med projektet har varit att ta ställning till de olika planläggningsskedena av den planerade havsbaserade vindkraftsparken i Korsnäs och att processen ska vara så klar och så smidig som möjligt. Som tidigare nämnts är det av stor vikt att ingen jävssituation uppstår och därför skulle utomstående konsulter anlitas för att hjälpa kommunens tjänstemän och förtroendevalda i denna process. I Finland finns endast ett liknande projekt i Björneborg, Tahkoluoto, vilket är föregångare inom havsvindkraft i landet. Dit beräknades ett besök för tjänstemän och förtroendevalda, för att kunna ta lärdom av deras erfarenheter. Avslutningsvis var ett viktigt mål att ha en god samverkan och öppenhet både mellan kommunen och kommuninvånarna liksom med planläggaren.

3. Projektets parter och genomförande

Korsnäs kommun har genomfört projektet i gott samarbete med Forststyrelsen, dock så att vardera parter har stått för sina egna kostnader. Forststyrelsen har alltså inte haft någon finansiell andel i kommunens projekt.

Projektet har genomförts under tiden 2.9.2022-15.11.2024.

3.1 Projektets genomförande under 2022

Under 2022 bestod projektets verksamhet främst av att delta i olika myndighetshöranden riktade till intressenter och befolkningen i kommunen, i form av exempelvis Vindcaféer och planeringsmöten med olika myndigheter. Det första Vindcaféet i Forststyrelsens mötesserie i anslutning till den planerade havsbaserade vindkraftparken i Korsnäs ägde rum 20 september 2022 i Korsnäs och samlade ungefär 30 åhörare. Under tillfället berättade bland annat regiondirektör Mikael Nordström vid Kustens naturtjänster (Forststyrelsen) om havsfågelbestånd och havsvindkraft. Heidi Vest, projektexpert på Forststyrelsen, berättade om hur projektet gått framåt och Korsnäs kommundirektör Christina Båssar belyste projektet ur de lokala beslutsfattarnas synvinkel. Frågor som kom upp och diskuterades var bland annat projektets eventuella inverkan på fastigheters värde, eventuella köpare av den el som planeras produceras, kraftverkens inverkan på plankton på området och sjökabelns landföringsställan. Ljud som uppstår från vindkraftverken sprider sig cirka tre kilometer, men dämpas av vågor och vindar från havet. Detta är ett omfattande projekt som, om det genomförs, ökar den ekonomiska aktiviteten på orten och på så vis sannolikt medför fler invånare. Allt eftersom projektet framskrider kommer eventuella konsekvenser fram gällande fastighetsmarknaden. Den livliga diskussionen under tillfället påvisar hur viktig den lokala dialogen faktiskt är.

Under Vindcaféet som ägde rum 25 oktober 2022 var undervattensnatur, fiske och energimarknadens situation i fokus. Mikko Malin, specialplanerare, berättade om Forststyrelsens Jakt- och fisketjänstenhet och Anette Bäck presenterade de undersökningar som gjorts i olika havsområden i allmänhet och utanför Korsnäs.

Havsbottnen i Korsnäs utmärker sig som väldigt stenig, men där det blir djupare finns också mera lera. Timo Laakso, ledare för Korsnäs-projektet från Forststyrelsen, berättade om situationen på elmarknaden just nu. Frågor som diskuterades under detta tillfälle var bland annat utseendet av den planerade havsbaserade vindkraftsparken i landskapet, frågor om hur elsystemet fungerar som helhet, det pågående valet av partner och långsiktiga elförsäljningsavtal.

2 november 2022 ordnades ett tredje Vindcafé rörande världsarvsområdet i Kvarkens skärgård och generellt om MKB-processen. Timo Laakso (projektledare) och Jaana Mursu (ledande vindkraftsexpert) från Forststyrelsen presenterade MKB-processen. Heidi Vest (intressentchef) från Forststyrelsen berättade om utlåtanden kring världsarvsområdet i Kvarken. Kommundirektör Christina Båssar berättade om kommunens roll i processen samt om det positiva beslutet för projektmedel från Miljöministeriet och om projektet.

Projektets styrgrupp (Vindgruppen) sammanträdde två gånger och rekryterade en projektchef som kunde påbörja arbetet i slutet av februari 2023.

3.2 Projektets genomförande under 2023

Styrgruppen sammanträdde fyra gånger under 2023 utöver andra evenemang och besök. Som tidigare nämnts har styrgruppen varit en värdefull del i den kommunala planeringen och planläggningen.

25 april 2023 ordnades nästa Vindcafé i Korsnäs. Denna gång berättade Heidi Vest från Forststyrelsen och Korsnäs kommundirektör Christina Båssar om deras studiebesök till Eemshaven i Groningen, Nederländerna. Eemshaven är en föregångare både inom landbaserad och havsbaserad vindkraft och studiebesöket gav mycket värdefull information. Studiebesöket var inte en del av projektet utan arrangerades av Österbottens Förbund och deltagaravgiften bekostades av anställande myndighet.

Projektets styrgrupp, tjänstemän och förtroendevalda besökte Tahkoluoto utanför Björneborg 11 maj 2023. Vi fick bekanta oss med deras havsvindkraftspark och ta del av deras erfarenheter och information kring planeringen och byggandet av parken samt kommande utvidgning av havsvindkraftsparken. År 2010 byggde Suomen Hyötytuuli ett testområde med havsbaserad vindkraft och 2017 utökades området och blev Tahkoluotos havsbaserade vindkraftspark med 40 vindkraftverk på ett 128 km² område med en årlig produktion på 1800–2600 GWh. Vi fick veta att vindkraftverkens fundament är utformade för att klara parkens uppskattade livstid (70 år). Det stenkross som de använt sig av till fundamenten var inhemskt, och det är något som är värt att eftersträva även i Korsnäsprojektet. De har använt sig av inhemska gravitationsfundament som är designade och byggda för Tahkoluotos havsbaserade vindkraftspark och erfarenheterna av dessa konstaterades som goda.

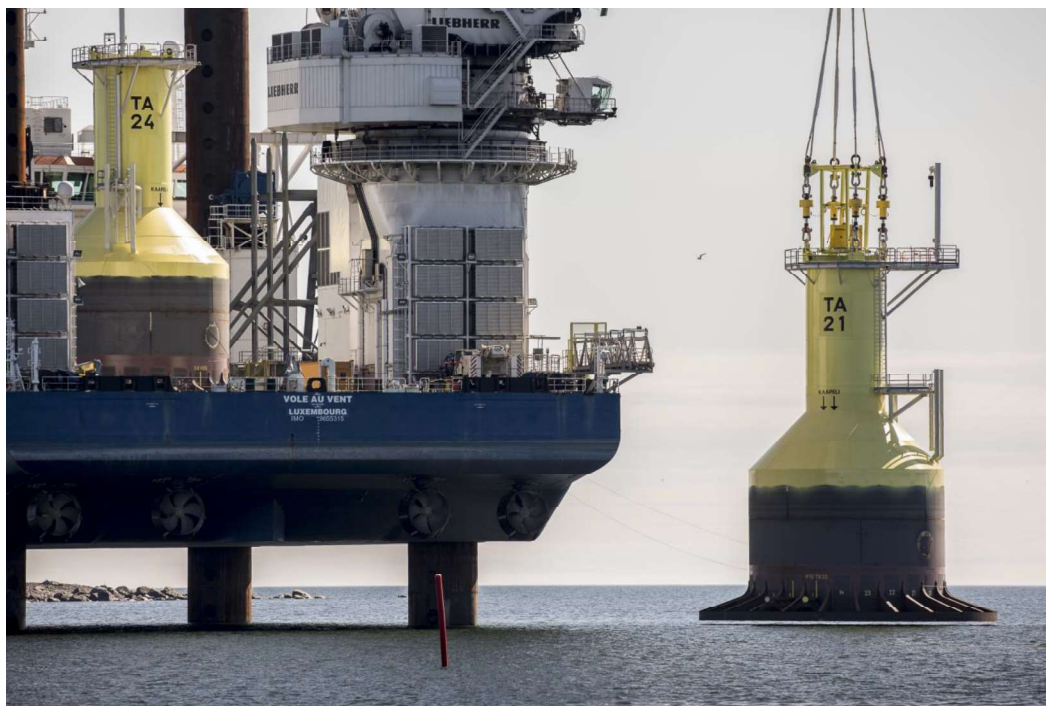

Bild 3. Gravitationsfundamenten som använts i Tahkoluoto. (Bild: Suomen Hyötytuuli Oy)

Elen överförs från den havsbaserade vindkraftsparken till hamnområdet i Tahkoluoto med sjökablar och ansluts därefter till det befintliga elnätet. Vi fick lära oss om deras val av fundament, själva monteringen av vindkraftverken och dess elöverföring, hur de underhålls samt återvinningen och nedmonteringen av kraftverken efter att deras livslängd uppnåtts. Under byggnadsfasen arbetade totalt ungefär 250 personer under en tre månaders period. Under driftstiden förväntades en sysselsättningseffekt på cirka 20

personer. Vi fick även lära oss om hur undervattensmiljön påverkats och hur fiskarna och fisket påverkas under byggnadsfasen. Eftersom kraftverken placeras i ett stort projektområde med stora mellanrum förväntas inte fiskarnas vandring eller rörelse påverkas. Havsvindparken har inte förhindrat fiske, men under byggnadsfasen fanns begränsningar av fiskeområden med tanke på säkerhetsrisker. Fiskare betalades då ersättning för utebliven fångst i enlighet med vattenlagen.

Enligt undersökningar gällande fågelbeståndet som blivit gjorda, har det inte konstaterats någon betydande påverkan på fåglarna. Detta har gjorts via ett fågelradarsystem och bilderna har bland annat visat att fåglarna undviker kraftverken. En lärorik dag! Vi fick även besöka havsvindkraftsparken och se vindkraftverken från land.

Bild 4. Tahkoluotos havsbaserade vindkraftspark. (Bild: Emma Sand, Korsnäs kommun)

24 maj 2023 ordnades följande Vindcafé i Forststyrelsens evenemangsserie tillsammans med Vattenfall. Vattenfall bjöd in Korsnäsborna till en introduktion om projektet och dess fortsättning. Under dagen bjöds skolbarn in till evenemanget och fick ta en 3D-tur (med virtuella glasögon) till en vindkraftpark, måla tygkassar och fika. Under kvällen kom ungefär 30 åhörare till evenemanget. Vattenfalls samarbete med Forststyrelsen presenterades och även vad som kommer att ske i projektet under de kommande åren, nämligen undersökningar och tillståndsbete. Under kvällen betonades även vikten av den lokala kunskapen gällande fåglar, fiskar och området eftersom de som bor längs kusten oftast har mest kunskap kring detta.

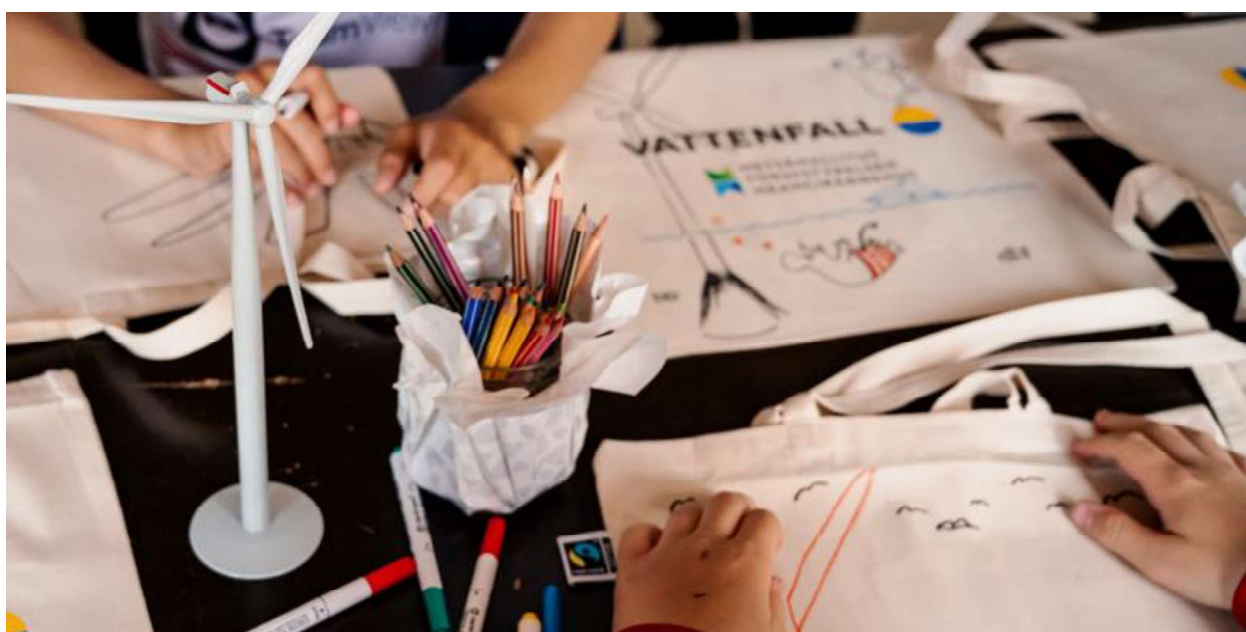

Bild 5. Skolbarn kunde rita och färglägga egna tygväskor. (Bild: Maria Mannfolk/Forststyrelsen)

”Korsnäs Energidag” ordnades 25 maj 2023 i Korsnäsgråden och blev en lyckad tillställning. Dagen var tänkt för företagare och andra intresserade av företagsmöjligheter som kan ges av havsbaserad vindkraft vid Korsnäs kust. I tillställningen deltog även sakkunniga från Forststyrelsen, Vattenfall och VASEK. Energidagen lockade runt 30 personer. Forststyrelsens projektledare för Korsnäs-projektet, Timo Laakso, berättade om projektets status och ansvar inom projektutvecklingen av havsbaserad vindkraft. Vattenfalls projektledare för projektet, Klaus Nissen, berättade om deras roll i projektet, hur olika val i byggnadsfasen går till (exempelvis val av fundament) och vikten av kommunikation mellan intressenter och lokalsamhället.

Tankar och frågor som kom från företagare som deltog i evenemanget rörde deras möjligheter att kunna delta och hjälpa till i både bygg- och underhållsfasen av projektet, exempelvis med sjömätningar till havs. Närheten till projektet är av intresse, men samtidigt finns en känsla bland dem om att det kan vara svårt att få möjlighet att delta trots det kunnande som lokala företag besitter, eftersom det finns ett antagande om att det skulle bli stora bolag som aktörerna tidigare samarbetat som är först i ledet. De stora sakerna kan tänkas komma utifrån, men det konstaterades att för de företagare som är motiverade och villiga att bygga på sin utbildning finns det nog möjligheter att ta sig in på marknaden. Diskussionerna mynnade ut i förslag om att det skulle ordnas speciella informationsmöten för företagare så att lokala entreprenörer kan hittas. En "Supplier Bank"-tjänst (leverantörsbank) finns redan nu hos Vattenfall, där företagare kostnadsfritt kan gå in och anmäla sitt företag och dess tjänster. Det önskades även att Vattenfall skulle ge en lista över vilka företagstjänster som kommer att behövas inom projektet framöver. Vattenfall visade intresse av att samarbeta med lokala aktörer och konstaterade att de bland annat behöver 40–60 tekniker till projektet, och färjor som kör ut folk till projektområdet samt bensin och mat.

Från Forststyrelsen deltog Jonna Hagström som är Korsnäsprojektets kontaktperson (intressentchef), Timo Laakso, projektchef, Eric Petaja, teknisk planeringschef, Heidi Vest, kontaktperson i Korsnäs och Jaana Mursu, ledande vindkraftsexpert. Från Vattenfall deltog Anders Thomsen, teknisk chef för Korsnäs-projektet, Klaus Nissen, projektdirektör, Felicia Hegethorn och Catrin Jones, Head of Stakeholder and Community. Dessa deltog både under Vindcaféet och Energidagen. Kjell Nydahl från Vasek deltog även under Energidagen. Utöver dessa deltog Korsnäs kommundirektör och andra tjänstemän och förtroendevalda från kommunen.

26–28 juni 2023 ordnades "Bokbussen on tour" igen i Korsnäs. Evenemanget ordnas av Korsnäs kommunbibliotek med stöd från Bibliotekens demokratiarbete och går ut på att bibliotekets bokbuss stannar på olika ställen runt om i Korsnäs under tre kvällar. Under dessa kvällar deltar kommunala tjänstemän, förtroendevalda, politiker, samhällsaktiva och sakkunniga från Forststyrelsen. Det har varit en trevlig uppslutning av besökare som har fått fråga och diskutera, fråga och samtala om allt som varit av intresse. En av de saker som diskuterats mest har varit den planerade havsvindkraftsparken i Korsnäs. Det första stoppet var i Harrström (26.6) och där deltog även Anders Norrback i evenemanget.

Det andra stoppet ägde rum vid Gruvområdet i Korsnäs (27.6) och sista stoppet i Molpe och Korsbäck 28.6.

13–14 september 2023 besökte projektets styrgrupp, kommunens tjänstemän och några av kommunens förtroendevalda Helsingfors och deltog i Kommunmarknaden och besökte riksdagshuset. Deltagande i Kommunmarknaden var relevant eftersom en stor del av programmet handlade om grön omställning och det fanns många seminarier med intressanta föreläsare om bland annat vindkraft. Under besöket till riksdagen träffade vi Mikko Ollikainen, Anders Norrback och Sami Rinne. Vi fick berätta om vårt havsvindkraftsprojekt i Korsnäs och fick även en intressant presentation om grön omställning, prioritetsförfarande och DNSH-principen. I Rinnes presentation framgick bland annat vilka projekt som prioriteras när det handlar om grön omställning och hit hör energiproduktionsanläggningar som producerar förnybar energi samt havsbaserade vindkraftparker. Vi fick även höra om prioriteringsförfarandet och det stora intresse som finns där.

Eftersom Korsnäs kommun är en liten organisation för detta stora projekt och för att detta alls ska kunna behandlas i olika organ inom kommunen behövs tilläggsresurser, i form av att tjänstemännen och politikerna själva får vara med och delta i olika tillställningar och resor. Detta besök till Helsingfors finansierades av kommunen.

22 november 2023 ordnades ett till Vindcafé där representanter från Forststyrelsen och Vattenfall deltog. Under detta tillfälle var temat, förutom projektuppdateringar, lokala affärsmöjligheter samt arbetsuppgifter och karriärmöjligheter inom vindkraftsbranschen. Projektet framskrider mot framläggande av miljökonsekvensbedömningen samt program för deltagande och bedömning under våren 2024.

Dragplåstret under evenemanget var möjligheten att bekanta sig med en havsvindkraftspark med virtuella glasögon, eftersom de ger en realistisk bild av havsvindkraftsparken via en simulering. En elevgrupp från en av lågstadieskolorna i Korsnäs och tiotal personer besökte Vindcaféet under dagen och även intresserade från grannkommunerna. Totalt gick det åt 75 glöggmuggar under evenemanget! Från Forststyrelsen deltog projektledaren Timo Laakso och intressentchef Jonna Hagström med sitt team. Från Vattenfall deltog projektledare Klaus Nissen och tekniska chefen

Anders Thomsen. Korsnäs kommundirektör Christina Båssar och kommunens förtroendevalda deltog också.

Bild 6. Vindcafé 22.11.2023. Projektledare Klaus Nissen och tekniska chefen Anders Thomsen från Vattenfall förevisar fundamenten för vindkraftverk och arbetsklädseln för en vindkraftsmontör vid ett vindkraftverk. (Bild: Forststyrelsen)

I december 2023 påbörjade advokatbyrå DKCO en utformning av en rapport som berör specifika rättsliga risker i en kommunal planläggningsprocess och övergripande samordningsutmaningar, efter positivt beslut från styrgruppen. Detta görs för att riskminimera besluts- och handläggningsprocessen. Den förstående kommunala planläggningsprocessen i Korsnäs är en nödvändig förutsättning för konstruktionen av vindparken och således en nyckel i projektets utveckling. Detta ger även upphov till komplexa juridiska frågor inom bland annat planläggningen. Dessa rättsliga utmaningar, som för projektutvecklingen är mycket betydande, har inom finländsk jurisdiktion inte tidigare tacklats i skarpt läge.

Såväl projektutvecklaren som Korsnäs har ett betydande intresse av att planläggningen på kommunal nivå kan genomföras smidigt, snabbt och flexibelt, utan rättsliga felsteg och flaskhalsar för projektutvecklingen som helhet. Detta förutsätter från kommunens sida en proaktiv identifiering av de potentiella fallgropar som planlägningsprocessen för offshorevindkraft kan aktualisera och att preventiva åtgärder vidtas för att undvika rättsliga felsteg och minimera osäkerhet. För att kunna tillvarata detta intresse på bästa möjliga sätt har Korsnäs bedömt sig vara i behov av externa juridiska sakkunniga. Som resultat har kommunen fått en rapport från DKCO, "Risker vid kommunens planläggning för havsbaserad vindkraft", som även finns bifogad.

Rapporten presenterar konkreta rättsliga risker och praktiska fallgropar vid en process för kommunal planläggning av en havsbaserad vindkraftspark samt rekommendationer om preventiva åtgärder.

Rapporten beskriver inledningsvis i avsnitt 2 praktiska särdrag hos havsbaserade vindkraftsprojekt och på vilket sätt dessa särdrag kan inverka på den kommunala planläggningen för ett offshoreprojekt. I avsnitt 3 identifieras nyckelmoment i planlägningsprocessens olika faser, vid vilka det finns förhöjd känslighet för rättsliga felsteg. Avsnitt 4 beskriver grunderna för de rättsliga krav och skyldigheter som tillämpas på planläggningens nyckelmoment.

I avsnitt 5 presenteras konkreta risker för rättsliga felsteg och fallgropar vid genomförandet av nyckelmomenten i den kommunala planläggningen för offshorevindkraft. De konkreta riskerna baseras på bedömning av gällande rättsläge, relevant rättspraxis och praktiska erfarenheter av utveckling av havsbaserad vindkraft.

Kommunens primära rättsliga fallgropar är risker för rättsliga felsteg som gradvis uppstår och ackumuleras i de nyckelmoment som aktualiseras i de tidiga faserna av planlägningsförfarandet, det vill säga faser och nyckelmoment som föregår och sätter ramarna för beslutet om godkännande av den slutliga planen, och som konstateras i ett skede vid vilket felen inte enkelt går att korrigera.

De mest framträdande riskerna av detta slag hänför sig till formella förfarandefel, såsom jävighet hos kommunens förtroendevalda eller tjänstemän baserat på grunder som delvis är dolda eller uppstår under tiden för beredningen av planlägningsprocessen, brister i kommunens genomförande av planlägningsprocessens förfaranden för växelverkan och konsekvensbedömning eller felaktig behandling av planläggningens beredningsärenden

på grund av att man inte identifierat beslutens rättsverkningar eller ramarna för kommunens behörighet för beslutsfattande.

Beaktansvärda risker för felsteg och fallgropar existerar även i fråga om de innehållsmässiga kraven på genomförandet av planlägningsprocessens beredningsfaser. Särskilt viktigt är att bibehålla den röda tråden över samtliga nivåer av kommunal och regional planläggning, samt att noggrant utvärdera tillräckligheten av utförda konsekvensbedömningar baserat på planläggningens specifika krav. Fel kan även ske redan före planläggningen anhängiggörs, i samband med att de första preliminära riktlinjerna för planläggningen konkretiseras med anledning av projektutvecklarens planlägningsinitiativ och avtal om planläggning ingås.

Slutligen finns det alltid ett praktiskt behov av att ta offshoreprojektets distinkta intressen i beaktande, även om det inte direkt följer av lagstiftningens krav på planlägningsprocessen. Projektet har behov av en flexibelt anpassningsbar planläggning, smidig samordning av planläggningen och andra (tillstånds)förfaranden i projektet samt integration av planeringsbehov som inte direkt omfattas av vindkraftsparkens planläggning. En konkret risk finns också i att kommunen bristfälligt hanterar projektets skyddsvärda information. Om kommunen misslyckas med att beakta dessa aspekter kan betydande och potentiellt projektäventyrande flaskhalsar skapas. Samtidigt uppstår en svår balansgång mellan att beakta projektets intressen och att bibehålla tillräcklig självständighet i utövandet av planlägningsmonopolet.

I rapportens avsnitt 6 presenteras rekommendationer för hur de identifierade riskerna kan hanteras. Riskerna för formella förfarandefel är påtagliga och kan få stora konsekvenser för planlägningsprocessen och projektutvecklingen som helhet. Dessa risker kan dock även minimeras på ett strukturerat och förutsebart sätt genom noggrant preventivt arbete såsom utarbetandet av checklistor och rutiner specialanpassade för omständigheterna i planlägningsprocessen för Korsnäs offshoreprojekt. Även fallgroparna angående innehållsmässiga krav och den praktiska projektutvecklingens behov kan proaktivt hanteras. Detta genom att kommunen inhämtar nödvändig information och kunskap om riskerna och tillgängliga riskhanteringsverktyg samt säkerställer att nyckelpersoner i den kommunala förvaltningen medvetandegörs om dessa frågor.

Det är av största vikt att ingen jävssituation uppstår i denna process för Korsnäs kommun. Planeringen av utvidgningen av Tahkoluotos delgeneralplan för havsvindkraft avbröts till

följd av att en jävssituation upptäcktes i beslutsprocessen. I det fallet fanns en förtroendevald som var medlem i det hamnbolag som troligen skulle dra stor ekonomisk nytta av mer verksamhet i hamnen och denna person hade också varit med i stadens beslutfattande organ utan att jäva sig i beredningsprocessen. Processen startades därför om från början.

3.3 Projektets genomförande under 2024

8 januari 2024 besökte sakkunniga från Vattenfall och Forststyrelsen Korsnäs. Syftet med besöket var att få teknisk förståelse över hamnen och hur den kunde tillämpas för drifts- och underhållsfasen. Utöver ett möte åkte vi även på ett besök till Storkorshamn i Korsnäs, vilken är en potentiell hamn för projektet. Gruppen från Vattenfall bestod av Kenneth Henriksen, Offshore Logistics - maritime, Nicki Kjerlgaard, Offshore Logistics - maritime, Simon Wendt, O&M Harbour&Facilities, Carlo Ramando, O&M Development Package Manager, Heidi Vest, O&M Development Package Manager och Berta Harris, O&M Logistics – aviation. Eric Petaja från Forststyrelsen deltog också, likaså Christina Båssar, Emma Sand, Ulf Granås och Ronny Stenbäck från Korsnäs kommun samt Anna-Lena Kronqvist och Håkan Wester (förtroendevalda).

Vi fick se och lära oss mera om vad som förväntas och behövs ifall Storkorshamn i Korsnäs potentiellt skulle tillämpas under drifts- och underhållsfasen (O&M). Vi fick se ritningar för en O&M-byggnad, listningar på vad som behövs gällande infrastrukturen i hamnen, vattendjup, strömtillförsel, leverans av färskt vatten, tankningsstation, förnödenheter och så vidare.

11 mars 2024 ordnades en aftonskola för kommunens förtroendevalda och tjänstemän i Korsnäs. Under kvällen presenterades planen för deltagande och bedömning (PDB) för Korsnäs havsvindkraftspark av Forststyrelsen och Vattenfall. Från Forststyrelsen deltog Timo Laakso (projektledare), Jonna Hagström (intressentchef) och Jaana Mursu (ledande vindkraftsexpert). Från Vattenfall medverkade Charlotta Lindberg (tillståndssamordnare) och Heidi Vest (O&M Development Package Manager). Utöver detta deltog fem av kommunens tjänstemän och ungefär 20 av kommunens förtroendevalda. Både PDB- och MKB-programmen (miljökonsekvensbedömningen) kommer att läggas fram till påseende

under våren (4.4-24.5.2024). Under framläggningstiden begärs både kommentarer av privatpersoner och offentliga myndigheter in. I planen för deltagande och bedömning beskrivs lokaliseringen av planläggningsobjektet och dess mål, hur intressenter i området kan påverka planläggningen och hur konsekvenserna blir bedömda under arbetets gång. PDB:n kan kompletteras vid behov vartefter planeringen går framåt. Plan för deltagande och bedömning finns med som bilaga.

I miljökonsekvensbedömningen bedöms de betydande direkta och indirekta konsekvenserna av projektet, bland annat vattenmiljö, livsmiljö och naturens mångfald.

En ny undersida har gjorts till Korsnäs kommuns hemsida som berör havsvindkraften. Där presenteras delgeneralplanen för Korsnäs havsbaserade vindkraftspark, information och länkar till PDB- och MKB-programmen samt annan information som gäller projektet. Sidan uppdateras vartefter ny, aktuell information om det planerade projektet finns tillgängligt och har uppskattats eftersom skapandet av undersidan har gjort det enklare att direkt hitta material som gäller Korsnäs havsbaserade vindkraftspark. Länk till hemsidan: <https://www.korsnas.fi/boende-och-miljo/korsnas-havsbaserade-vindkraftspark/>

24 april 2024 ordnade Forststyrelsen en informationsträff och diskussion för fiskare gällande Korsnäs havsvindkraftprojekt och undersökningar gällande fiske och fiskebestånd. Representanter från Forststyrelsen och AFRY deltog i tillfället på Korsnäs kommungård.

Den 25 april 2024 ordnades ett första informationstillfälle för allmänheten i Korsnäs, Teuva och på nätet gällande det första skedet i planläggnings- och miljökonsekvensprocesserna för havsvindkraftsparken i Korsnäs. Det kommer att bli flera under processens gång.

Bild 7. Frans Villanen från Seger Marketing, Korsnäs kommundirektör Christina Båssar och projektledare Klaus Nissen från Vattenfall under informationstillfället 25 april 2024. (Bild: Emma Sand, Korsnäs kommun)

Under kvällen visades vilka alternativ som finns gällande parken och vad som ska utredas. Alternativen är antingen att projektet inte alls byggs eller att en havsvindpark med högst 150 kraftverk byggs. Gällande sjökabelrutterna är det två som utreds och fyra alternativ finns för var de ska komma i land. Luftledningarna var ett aktuellt diskussionsämne under kvällens gång och det finns totalt tolv alternativ för luftledningar från en elstation vid landförlingsplatsen till Åback i Kristinestad och Toby i Korsholm. Ledningsgatorna uppskattas bli ungefär 130 kilometer och 60 kilometer och består av sträckningar preliminärt både på nya ledningsgator och intill redan befintliga ledningsgator.

De frågor som ställdes från publiken rörde främst fiske, solnedgångar och förstörd utsikt, ledningsgator och muddringsmassor. I detta skede uppskattas muddringsmassorna uppgå till 1,1 miljoner kubikmeter i MKB-programmet. Annat som kom upp till diskussion från publiken var den planerade parkens potentiellt negativa inverkan på byggandet i Korsnäs. En opinionsmätning föreslås från publiken och att man endast skulle bygga 10

vindkraftverk till att börja med som ett pilotprojekt. Informationstillfället blev även en språkfråga, eftersom meningen var att tillfället skulle vara tvåspråkigt, men största delen av presentationerna gick trots det på finska och många blev besvikna över detta. Allt skriftligt material fanns inte heller på svenska: alla bilagor till MKB-programmen fanns endast på finska. Detta förklarar Karolina Jaatinen, som leder MKB-teamet och arbetar på konsultbolaget som gör MKB:n, AFRY Finland, med att bilagorna inte behöver vara på båda språken enligt språklagen så länge som deras innehåll blir behandlade i huvuddokumentet. AFRY får direktiv från NTM-centralen om vad som bör översättas.

Under kvällen deltog ett flertal sakkunniga från Forststyrelsen, Vattenfall, NTM-centralen och AFRY samt kommunens tjänstemän. Det är kommunen som ansvarar för planläggningen, och under vårvintern 2027 förväntas delgeneralplanen nå kommunfullmäktige som i sin tur godkänner eller inte godkänner den. Gällande MKB:n finns det saker som Korsnäs kommun vill se utredas, exempelvis gällande sjökablarnas dragning och att kommunens grundvattenområde inte äventyras.

29 april 2024 besökte Korsnäs kommundirektör Christina Båssar, Markku Tuominen, Forststyrelsens vindkraftschef och Kukka-Maaria Kallio, Forststyrelsens vikarierande intressentchef, gymnasiet i Petalax. Kai Mykkänen, Finlands miljö- och klimatminister samt riksdagsledamot Mikko Ollikainen deltog också i tillfället. Först presenterades projektets nuläge för ministern, riksdagsledamoten och gymnasieeleverna och de olika myndigheternas roll i sammanhanget. Tillfället avslutades med att gymnasieeleverna fick tillfälle att fråga ut ministern om olika aktuella frågor som behandlades i undervisningen.

Bild 8. Markku Tuominen (Forststyrelsen), Christina Båssar (Korsnäs kommundirektör) och Kai Mykkänen (miljö- och klimatminister) 29.4.2024. (Bild: Kukka-Maaria Kallio, Forststyrelsen)

Korsnäs kommun har även haft olika besök under projektets gång, bland annat av Europa- och ägarstyrningsminister Anders Adlercreutz 14 maj 2024. Anders och hans specialmedarbetare fick både presentation och fysisk rundtur i Korsnäs, bland annat till Korsnäs Handelsträdgård Ab och Dermoshop. Forststyrelsens projektledare för Korsnäsprojektet, Heini Passoja och vikarierande intressentchef Kukka-Maaria Kallio presenterade havsvindkraftprojektet i Korsnäs. Några av kommunens tjänstemän och förtroendevalda deltog också denna dag.

3 juni 2024 ordnades en jävskolning med två konsulter från DKCO Advokatbyrå, Dan Karlsson och Nathalie Myrskog, för kommunens tjänstemän och förtroendevalda. Utbildningens fokus låg på en allmän kartläggning av risker som normalt belastar kommunens beslutsprocess i den nu aktuella typen av ärenden med utgångspunkt i den tidigare nämnda rapporten "Risker vid kommunens planläggning för havsbaserad vindkraft" som gjorts för Korsnäs kommun.

Även denna sommar ordnades "Bokbussen on tour" igen i Korsnäs, 24–26 juni 2024. Detta år var det första stoppet (24.6) vid fritidsområdet Waterloo i Korsnäs, och där deltog även riksdagsledamot Mikko Ollikainen. Det andra stoppet (25.6) ägde rum vid Korsbäck byagård och Molpe Marthagård tillsammans med Dennis Rundt och Markus West och sista stoppet (26.6) var vid ungdomslokalen i Taklax och Harrström båthus. Under den sista kvällen deltog Rainer Bystedt och Peter Sjökvist. Några av kommunens tjänstemän och förtroendevalda deltog under alla kvällar samt Heidi Vest (O&M Development Package Manager) från Vattenfall och Kukka-Maaria Kallio (vikarierande intressentchef) från Forststyrelsen. Även detta år var den potentiella havsvindparken av intresse under diskussionerna.

Bild 9. Bokbussen on tour sommaren 2024. (Bild: Kukka-Maaria Kallio, Forststyrelsen)

16 september 2024 ordnades ett möte om den havsbaserade vindkraftsparkens läge, nästa steg i planläggningen och dess tidtabell i Korsnäs. Under mötet presenterades även en del av den feedback som inkommit gällande PDB- och MKB-programmen. Från

Forststyrelsen deltog Heini Passoja (projektledare), Jaana Mursu (ledande vindkraftsexpert) och Jörgen Dalin (markanvändningschef). Kommunens tjänstemän och cirka 10 förtroendevalda deltog i mötet. Tidpunkten när den planerade havsbaserade vindkraftsparken förväntas leverera el har blivit framskjuten några år och förväntas i nuläget producera el runt 2034 och levererar potentiellt el under 35 års tid.

Under mötet diskuterades feedbacken och kommentarerna som kommit in under tiden programmen varit till påseende och dess inverkan på fortsatt planering. Det kunde konstateras att det är normalt att feedback kommer in när ett första planutkast görs. Folk är måna om att få svar på sina kommentarer rörande detta ämne och därför borde man redan nu svara de personer som lämnat in kommentarer personligen. En stor del av kommentarerna och feedbacken som kommit in berör vindkraftsparkens påverkan på näringslivet, havet, landskapet, fåglar, det geografiska arvet till kommande generationer och rädsla för nedgång i fastighetsvärde. Korsnäs kommun har också gett kommentarer på MKB-programmet, bland annat gällande språket och den svenska översättningen av MKB-dokument, elöverföringen, tipplatsernas placeringar och samverkan med andra havsvindkraftsprojekt som planeras i området.

17 september 2024 besökte en grupp från Pyhäkjoki kommun Korsnäs. De var intresserade av den planerade havsvindkraftsparken i Korsnäs och har själva planer på ett liknande projekt. Det som var av särskilt intresse var kommunens arbete och planläggning gällande projektet, fastighetsskatt och medborgarkommunikation i kommunen rörande projektet samt kommunens tankar och erfarenhet så här långt in i projektet. Från Forststyrelsen deltog Heini Passoja (projektledare), Jaana Mursu (ledande vindkraftsexpert) och Kukka-Maaria Kallio (vikarierande intressentchef). Heini presenterade Korsnäs-projektet från Forststyrelsens sida och kommundirektör Christina Båssar från kommunens sida. Några av kommunens tjänstemän och förtroendevalda deltog också.

18 september 2024 var Ålands landskapsregering, kollegor från kommunerna, förtroendevalda och näringslivsrepresentanter på besök i Korsnäs. Även denna grupp hade ett stort intresse för den havsbaserade vindkraftsparken i Korsnäs och kommunens egna upplevelser, tankar och erfarenheter hittills i processen, eftersom Korsnäs-projektet är det första av sitt slag. Förutom tjänstemän och förtroendevalda från Korsnäs kommun

deltog Kjell Nydahl från Vasek, Marika Häggblom från Österbottens Förbund och från Vattenfall deltog Heidi Vest, O&M Development Package Manager och Ilkka Lindqvist, Project Management Officer. Från Forststyrelsens sida deltog Heini Passoja (projektledare), Jaana Mursu (ledande vindkraftsexpert) och Kukka-Maaria Kallio (vikarierande intressentchef).

Under dagen presenterades Korsnäs-projektet av Vattenfall och Forststyrelsen, däribland projektets faser, projektområde, alternativa fundament till parken, anslutningsmöjligheter till stamnätet och Forststyrelsens auktionsmodell för allmänna vattenområden. Österbottens landskapsplan 2050, grön energi samt näringsliv och företagande i Vasaregionen presenterades också.

Bild 10. Ålands landskapsregering på besök i Korsnäs. (Bild: Christina Båssar, Korsnäs kommun)

24 oktober 2024 ordnades nästa Vindcafé av Forststyrelsen och Vattenfall. I tillfället deltog kommundirektör Christina Båssar, från Vattenfall fanns Anders Thomsen (teknisk

chef), Charlotta Lindberg (tillståndssamordnare), Peter Lisager (ledande geofysiker) och Klaus Nissen (projektledare) på plats och från Forststyrelsen deltog projektledare Heini Passoja, vikarierande intressentchef Kukka-Maaria Kallio, intressentchef Jonna Hagström och markanvändningschef Jörgen Dalin. Tillfället samlade ungefär 70 personer.

Projektets nuläge presenterades under kvällen och sjökabelrutterna samt ledningsgatorna väckte diskussion. Breda ledningsgator på över 100 meter oroar besökarna och befolkningen och en rädsla för att de ska bidra till försämrade förhållanden i naturen framhölls. Även tanken på 150 blinkande vindkraftverk om nätterna väcker irritation. Som kommunen även kommenterat gällande MKB-förfarandet poängterade en åhörare att man bör undvika att ledningsgatorna berör grundvattenområdet i Korsnäs.

Vattenfalls ledande geofysiker Peter Lisager berättade om geofysiska och elektromagnetiska undersökningar som görs i området för att ta reda på var berggrunden ligger. Samtidigt undersöker även två fartyg havsbotten i området utanför Korsnäs, för att kunna ge information om var vindkraftverken kan placeras på det mest säkra sättet.

Den tekniska chefen Anders Thomsen vid Vattenfall hade intervjuat olika arbetstagare vid vindkraftsprojekt om deras arbetsuppgifter och utbildning och berättade om vilka arbetsuppgifter som kan komma att erbjudas vid det planerade projektet i Korsnäs. Charlotta Lindberg, tillståndsansvarig vid Vattenfall, berättade att man absolut utgår från att projektet tas i mål, men konstaterade att det är en lång process innan man når ett investeringsbeslut.

Under 2024 sammanträdde styrgruppen två gånger utöver andra evenemang, möten och besök.

Karttjänsten "Karttatiimi" har även tagits i bruk under projektets gång. Karttjänsten fungerar som en kanal för att hitta bland annat detalj-, strand- och generalplaner, koppla ihop olika datakällor (exempelvis Lantmäteriets), för att se tomter och fastigheter, kommunens tjänster, idrottsplatser, adresser med mera. Genom att ta i bruk tjänsten kan den fungera som ett verktyg och som en informationskanal både internt och externt, eftersom kommunen själv kan editera uppgifter i den. Invånare och tjänstemän kan också använda tjänsten för att se och jämföra uppgifter och placering av den planerade

havsvindparken och ledningar i förhållande till exempelvis den egna tomten. I karttjänsten kan man även välja olika "filter" och på så vis se bland annat var området för havsvindkraftsparken planeras. Styrgruppen beslöt att ta i bruk kartprogrammet under 2024. Karttjänsten bedömdes vara mycket viktig för att intressenter och kommuninvånare ska kunna lokalisera de olika effekterna av planläggningen. Speciellt med tanke på att olika el-ledningsalternativ klarnar så att linjedragningarna kan läggas ut på kartan.

Här finns en länk till Korsnäs kommuns karttjänst: <https://korsnas.karttatiimi.fi/>

Samarbetet med Forststyrelsen och Vattenfall har varit mycket bra under hela projektet. Det har varit ett gott kunskapsutbyte mellan parterna och ett bra deltagande i olika tillfällen som ordnats.

Kommuninvånarna har även haft möjlighet att komma till kommungårdens i Korsnäs för att ställa frågor eller diskutera projektet och Forststyrelsen har även öppnat ett kontor i Korsnäs dit intresserade kan göra ett besök en gång i veckan.

Projektchefen och annan berörd personal inom Korsnäs kommun har deltagit i skolningar för att bättre kunna förstå processerna kring projektet och dess utveckling.

4. Projektets resultat

4.1 Förverkligande av projektets mål

Korsnäs kommun har tagit ställning till planläggningsskeden hittills i processen. Tack vare projektet har Korsnäs kommun med egentligen enbart en teknisk chef och en byggnadsinspektör som har sakkunskap inom planeringsprojekt kunnat hantera myndighetsuppgifterna som har behövts hittills för att ta ställning till de olika planläggningsskedena för delgeneralplanen för havsvindkraftsparken i Korsnäs. Projektet har till stora delar möjliggjort en ny stor planeringsprocess i en liten kommunal organisation.

Utomstående experter har anlitats så att Korsnäs kommun klarat av att hantera processen korrekt och för att även framöver motverka att ingen jävssituation uppstår i planläggningsprocessen. Detta har gjorts både i form av en jävsrapport utformad till kommunen samt genom en skolning för förtroendevalda och tjänstemän.

Projektet har möjliggjort en resa till Tahkoluoto i Björneborg för en oberoende delegation från Korsnäs kommun, i form av kommunens tjänstemän och förtroendevalda. Genom detta studiebesök fick deltagarna värdefull information om hur processerna framskridit där och fick ta del av lärdomar från deras erfarenheter, eftersom havsvindkraftsparken i Tahkoluoto är det enda liknande projektet som finns i Finland.

Projektet har utvärderats genom olika tillståndprocesser och genom dessa har man på bästa sätt försökt säkra bästa möjliga lösningar för projektet och förena olika synpunkter från intressenter. Projektchefen och andra berörda tjänstemän har deltagit i olika skolningar för att kunna säkerställa att processen görs på bästa möjliga vis och att medborgarkommunikationen fungerar.

En av målsättningarna var en bra samverkan mellan kommunen och kommuninvånarna och att försöka nå en acceptans kring projektet. Detta har gjorts genom olika evenemang för allmänheten och lokala informationsmöten där både kommunens tjänstemän och förtroendevalda samt projekt experter från Forststyrelsen och Vattenfall deltagit och

berättat om projektet samt varit öppna för diskussion och frågor. Exempel på sådana evenemang har varit de olika Vindcaféerna, Korsnäs Energidag och andra informationstillfällen. Information om projektet har även funnits tillgängligt på både kommunens, Forststyrelsens och Vattenfalls hemsida och sociala medier. Det har även varit möjligt för kommuninvånarna och andra intresserade att komma till kommungården i Korsnäs för att ställa frågor eller diskutera projektet och besöka Forststyrelsens kontor i Korsnäs som haft öppet en dag i veckan. En transparent planlägningsprocess har eftersträvat där man även försökt höra allas åsikter.

Projektutvecklingen och planlägningsprocessen har förlängts till följd av att ett tilläggsområde lades till projektområdet i slutet av 2023, vilket förlängde och försenade en del utredningar och processer. I början av 2030-talet förväntas parken leverera den första elektriciteten till energikonsumenter i Finland.

4.2 Avvikelser jämfört med planerna och orsakerna till avvikelserna

Planlägningsprocessen var från början beräknad att pågå i ungefär fyra år. På grund av att Forststyrelsens internationella upphandlingsförfarande av en partner blev något mer utdragen än förväntat i Korsnäs kommun, samt att valet av partner även behövde göras innan planläggningen kunde fortskrida så är ännu myndighetshanteringen av planlägningsprocessen enbart i sin början. Planerings- och utvecklingsfasen förväntas pågå ännu till 2029 och då ska bygglov och markanvändningsplan samt en mer detaljerad plan och anskaffningar göras i enlighet med villkor. Projektet sträcker sig därmed också över flera fullmäktigeperioder innan de slutliga beslutet om bygglov tas.

En annan orsak som bidragit till avvikelser i planlägningsprocessen är utvidgningen av projektområdet för den havsbaserade vindkraftsparken. Det bidrog till att tidtabellen än en gång drog ut på tiden. Av dessa orsaker hade Korsnäs kommun önskat förlänga processen så att projektmedel hade kunnat överföras till kommande år, eftersom en hel del arbete kring planlägningsprocessen återstår och projektet har stampat lite på stället medan man väntat på olika handlingar från projektören. Korsnäs kommun har inte, på grund av de olika fördröjningarna av projektörerna, kunnat slutföra hela projektet i enlighet

med den ursprungliga ansökan genom att ha en plan som skulle kunna godkännas i Korsnäs kommun 2024.

4.3 Eventuella förslag till ett mer omfattande utnyttjande av projektets resultat

För framtida fortsättning för projektet skulle det ha varit mycket bra att ha en egen oberoende myndighetsperson som skulle kunna ta ställning till de olika undersökningsresultaten och göra en oberoende konsekvensanalys för effekterna för Korsnäs kommun. Kommunen bör göra en egenbedömning av detta i och med att projektörerna är i en jävssituation då det ligger i deras intresse att få projektet godkänt.

4.4 Bifogat material som projektet eventuellt producerat

- Artikel, "Havsvindkraft ska blåsa in miljontals euro till Korsnäs: Vi ska vara med och rädda världen" (YLE, 2023) <https://svenska.yle.fi/a/7-10037416>.
- Delgeneralplan för Korsnäs havsbaserade vindkraftspark, program för deltagande och bedömning.
- Rapport om risker vid kommunens planläggning för havsbaserad vindkraft, DKCO.

Artiklar som berör den planerade havsvindkraftsparken i Korsnäs:

- Artikel, "Den inhemska produktionen av havsbaserad vindkraft ökar avsevärt" (Statsrådet, 2022).
<https://valtioneuvosto.fi/sv/-/1410837/den-inhemska-produktionen-av-havsbaserad-vindkraft-okar-avsevert>
- Artikel, "Forststyrelsen och Vattenfall avtalar om en utvidgning av Korsnäs havsvindprojekt" (Forststyrelsen, 2023).
<https://www.metsa.fi/sv/meddelanden/forststyrelsen-och-vattenfall-avtalar-om-en-utvidgning-av-korsnas-havsvindprojekt/>

- Artikel "Havsvindprojektet utanför Korsnäs växer med över femtusen hektar – betyder inte automatiskt fler turbiner" (YLE, 2023).
<https://svenska.yle.fi/a/7-10045982>
- Artikel "Hur blev ett 70-tal möllor plötsligt 150? Havsvindpark i Bottniska viken kan bli nästan dubbelt större än tänkt" (YLE, 2024).
<https://svenska.yle.fi/a/7-10054619>
- "Korsnäs havsvindkraftsprojekt" (Forstsyrelsen).
<https://www.metsa.fi/sv/ansvarsfull-naringsverksamhet/vindkraft/korsnas-havsvindkraftsprojekt/>
- Korsnäs vindkraftspark (Vattenfall).
<https://group.vattenfall.com/fi/korsnas>

5. Projektets effekter

5.1 Projektets inverkan på genomförandet av investeringsprojektet för grön omställning

Korsnäs planerade havsvindkraftspark är ett stort steg mot att minska användningen av fossila bränslen, har potential att minska växthusgasutsläppen och kommer att sörja för en stor del av elproduktionen i Finland. Projektet är ett stort steg inom den gröna omställningen. Genom detta planerade projekt kan utsläppen minska betydligt, vilket har en stor inverkan på Finlands mål att bli koldioxidneutralt senast 2035.

Eftersom projektet planeras på kommunens område, är kommunen direkt berörd av projektets utveckling och en realisering av projektet innebär betydande fastighetsskatteintäkter till kommunen på lång sikt och andra kringeffekter. Den årliga fastighetsskatten från ett havsvindkraftverk kan uppgå till 70 000 euro per år, vilket betyder en betydande summa för Korsnäs kommun. Utöver detta får kommunen även samfundsskatteintäkter från bolaget Korsvind Oy. En ökad ekonomisk aktivitet genererar kassaflödet både under byggnadsfasen och när produktionen startar.

Den planerade havsvindkraftsparken i Korsnäs skulle även föra med sig betydande sysselsättningseffekter, både under uppbyggnadsfasen och under drifts- och underhållsfasen. Det kommer exempelvis att behövas arbetskraft under planeringen, vindkraftsmontörer som både arbetar med konstruktionerna, uppbyggnaden och installation av dessa väldiga kraftverk och underhållet när de väl är i drift, personer som kan hjälpa till med transporter av olika slag, boendeservice, underhållsarbete vid hamnen och restaurangpersonal. Tack vare denna höga sysselsättningsgrad så kommer mera folk att röra sig i Korsnäs kommun, vilket kan komma att påverka olika typer av service och handel positivt. Projektet ökar förhoppningsvis den ekonomiska aktiviteten på orten och för sannolikt med sig fler invånare.

Ett område för både land- och havsbaserad vindkraft förblir attraktivt för nya, kommande projekt efter att livslängden för den befintliga parken uppnåtts och turbinerna demonterats. Delarna återvinns och eftersom vägar och elnät blivit byggda på platsen är

den mycket bra lämpad för nya projekt. Det finns även bra med uppgifter om naturförhållanden och vindkapacitet under lång tid.

Korsnäs havsvindkraftsprojekt är fortfarande i början av processen, men vi har lyckats med första steget av delgeneralplanen och vi har enbart några anmärkningar inlämnade från privatpersoner.

6. Ekonomisk rapport

Projektet har genomförts i enlighet med budgeten och finansieringsplanen. Gällande de godtagbara kostnaderna som beviljats för projektet Havsbaserad vindkraft i Korsnäs har en relativt stor del inte använts eftersom projektchefen endast varit anställt på halvtid för detta projekt. En hel del arbete kring planläggningsprocessen återstår också ännu och projektet har inte gått framåt i den takt som var önskvärt från början eftersom man väntat på projektörernas olika handlingar. Därför var det önskvärt för Korsnäs kommun att förlänga detta projekt så att projektmedel även kunnat användas nästa år.

Bifogat till slutrapporten finns ansökan om utbetalning, uppföljningsblankett för understöd, timbokföring, revisorutlåtande, DNSH-bedömning och material som projektet producerat.

7. Rekommendationer för kommande projekt

Idéer för framtida projekt har väckts under projektets gång. Vartefter projektet framskridit har vi lärt oss vilka frågor som bekymrar lokalbefolkningen. Det vara av intresse med en fortsättning på detta projekt som närmare tar fasta på hur man kunde öka den lokala acceptansen för stora havsvindkraftsprojekt av detta slag. Som en del av genomförandet skulle förslagsvis invånarenkäter göras om åsikterna före projektets start som sedan följs upp med olika diskussioner om hur man kan kompensera de lokala negativa effekterna och planer på hur lokalsamhället kan dra nytta av investeringen mer konkret. Efteråt kunde en förnyad lokal invånarenkät genomföras för att se om acceptansen har ökat eller inte.

Det som vi missat med i detta projekt var tidsaspekten, som även tidigare nämnts. I detta projekt blev det otroligt mycket väntetid, eftersom vi behövde vänta länge innan en partner kunde utses av Forststyrelsen. Det är även mycket i planlägningsprocessen som hör ihop med vilken teknik som partnern Vattenfall väljer att använda i projektet, vilket även det dragit ut på tiden. Det innebär att projektet kommer att sträcka sig över åtminstone tre olika kommunalval och nya fullmäktigeperioder innan de slutliga planlägningsbesluten och bygglovets har godkänts.